

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Viktora Kučery a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Jakuba Camrdu v právní věci žalobce: **M. H. N.**, zast. Mgr. Markem Eichlerem, advokátem se sídlem Stanislava Košťky Neumanna 2052/0, Varnsdorf, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 7. 9. 2020, č. j. 75 Az 6/2019 - 39,

t a k t o:

- I.** Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II.** Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í:

[1] Kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhal zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem (dále jen „krajský soud“), kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 7. 2019, č. j. OAM-144/ZA-ZA11-HA13-2019; žalovaný tímto rozhodnutím stěžovateli neudělil azyl podle § 12, § 13, § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) a současně rozhodl, že doplňkovou ochranu nelze udělit pro existenci důvodů dle § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu (pro existenci důvodného podezření, že se stěžovatel dopustil vážného zločinu).

[2] Stěžovatel přicestoval do České republiky společně se svou matkou v roce 2004 na základě povolení k dlouhodobému pobytu za účelem sloučení rodiny (v České republice žil jeho otec). Po pěti letech nepřetržitého pobytu na území získal povolení k trvalému pobytu, které mu však bylo zrušeno (platnost povolení skončila 12. 12. 2018). Rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci ze dne 27. 7. 2016, č. j. 52 T 14/2015 - 8582, byl uznán vinným ze zločinu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 1, 2 písm. a), odst. 3 písm. c) zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, v relevantním znění (dále jen „trestní zákoník“), za což byl odsouzen k souhrnnému trestu odnětí svobody v délce trvání 9 let; tento rozsudek byl rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 31. 5. 2017, č. j. 11 To 19/2017 - 9360, ve výroku o trestu zrušen, přičemž Vrchní soud v Praze rozhodl nově o trestu tak, že stěžovatele odsoudil k souhrnnému trestu odnětí svobody v délce 8 let, pro jehož výkon jej zařadil do věznice s ostrahou.

[3] Stěžovatel byl dne 11. 1. 2019 z výkonu trestu podmíněně propuštěn. Po svém propuštění byl povinen Českou republiku opustit, neboť mu byl udělen výjezdní příkaz s platností od 15. 1. 2019 do 9. 2. 2019. Dne 8. 2. 2019 podal v Příjímacím středisku cizinců Zastávka žádost o udělení mezinárodní ochrany, ke které uvedl, že je svobodný, bezdětný, nikdy se politicky neangažoval a o mezinárodní ochranu žádá, neboť by chtěl i nadále žít v České republice. Má zde otce a veškeré zázemí. Vietnam navštívil naposledy v letech 2008 a 2009, kdy jel navštívit svou

babičku. Přestože ve Vietnamu žije jeho matka, po dobu, co byl ve vězení, s ní nebyl v kontaktu. Chce se v České republice opět zapojit do společnosti.

[4] Žalovaný uvedené důvody, spočívající ve snaze o legalizaci pobytu na území České republiky, neshledal jako relevantní z hlediska možného udělení azylu. Současně zjistil skutečnosti naplňující tzv. vylučující klauzuli podle § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu, a proto vydal napadené rozhodnutí. Proti němu podal stěžovatel žalobu, ve které namítal, že žalovaný posoudil důvody pro udělení mezinárodní ochrany nedostatečně. V jeho případě totiž existovaly důvody pro udělení humanitárního azylu, neboť v České republice realizuje veškerý svůj rodinný život. Dále namítal, že žalovaný posuzoval „*vážný zločin*“ pouze podle trestněprávních předpisů, aniž by skutečně zohlednil individuální okolnosti jeho případu. Žalovaný se proto měl zabývat také možnou vážnou újmou, kterou stěžovatel spatřuje především v možném zásahu do svého práva na soukromý a rodinný život, neboť jeho vycestováním z České republiky budou veškeré jeho rodinné vazby přerušeny.

[5] Krajský soud se v napadeném rozsudku ztotožnil se závěry žalovaného ohledně snahy o legalizaci pobytu na území České republiky. Zopakoval, že stěžovatel neuvedl v průběhu řízení nic, co by svědčilo o jakémkoli pronásledování ve Vietnamu. Tvrzení o vybudovaném zázemí v České republice nelze považovat za skutečnosti odůvodňující udělení humanitárního azylu. Pokud jde o pojem vážného zločinu, krajský soud zdůraznil, že žalovaný posoudil v napadeném rozhodnutí existenci tohoto důvodu, kvůli kterému nelze doplňkovou ochranu udělit, dostatečně; zabýval se úmyslem stěžovatele, závažností páchané trestné činnosti a připomněl, že v případě stěžovatele nejde o pouhé důvodné podezření, že se vážného zločinu mohl dopustit, tyto skutečnosti byly postaveny najisto (stěžovatel byl pravomocně odsouzen). Jelikož byl dán důvod podle § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu, nemohl se žalovaný již věcně zabývat možnými důvody pro udělení doplňkové ochrany, vč. možného zásahu do práva na soukromý a rodinný život. Krajský soud proto žalobu stěžovatele podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítl.

[6] V kasační stížnosti stěžovatel uvedl, že rozsudek krajského soudu napadá z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Je přesvědčen, že důvod pro udělení mezinárodní ochrany byl v jeho případě dán; krajský soud se proto při věcném posouzení odklonil od stávající judikatury. Stejně jako v žalobě zopakoval, že jeho situace odůvodňovala udělení azylu z humanitárních důvodů, a jeho neudělením žalovaný vybočil z mezí správního uvážení. Dále zopakoval, že „*otázka vážného zločinu nebyla dostatečně odůvodněna jak krajským soudem, tak správním orgánem*“.

[7] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti zopakoval, že důvodem podání žádosti o mezinárodní ochranu byla snaha o legalizaci pobytu, která není důvodem pro udělení mezinárodní ochrany. Neudělení humanitárního azylu žalovaný v napadeném rozhodnutí odůvodnil dostatečně. Stejně tak se dostatečným způsobem zabýval páchanou trestnou činností; zohlednil jak její povahu a rozsah, tak i závažnost, společenskou škodlivost a zapojení do organizované skupiny. Nebylo tedy možné doplňkovou ochranu udělit. Žalovaný proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl.

[8] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatuje, že je podána včas, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatel je řádně zastoupen (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Poté, vzhledem k tomu, že se jedná o kasační stížnost ve věci mezinárodní ochrany, se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

pokračování

[9] Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž vyložil neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. Znak tohoto pojmu jsou naplněny v případě „*rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu*“. Podle citovaného rozhodnutí je tedy kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany přijatelná v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[10] Ve světle takto vymezených kritérií Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost předestírá k rozhodnutí především otázku možného udělení azylu z humanitárního důvodu a naplnění tzv. vylučující klauzule podle § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu. Tyto otázky ovšem v daném případě podle přesvědčení Nejvyššího správního soudu nezasluhují pozornosti z důvodu ad 1) až 4) kritérií přijatelnosti. Nejedná se o otázky, která by dosud nebyly v judikatuře Nejvyššího správního soudu řešeny, resp. byly řešeny rozdílně či vyžadovaly učinit judikaturní odklon; rovněž tak se nejedná o případ zásadního pochybení krajského soudu, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Naopak, krajský soud posoudil případ stěžovatele zcela v souladu s konstantní judikaturou, od které neshledal Nejvyšší správní soud důvodu se odchýlit, a proto dospěl k následujícímu závěru.

[11] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[12] V návaznosti na obsah kasační stížnosti Nejvyšší správní soud předně konstatuje, že napadený rozsudek splňuje kritéria přezkoumatelnosti. Krajský soud jasně uvedl, proč námitky tvrzené stěžovatelem neshledal důvodnými, a napadené rozhodnutí přezkoumal z hlediska všech důvodů pro udělení azylu, jakož i z hlediska naplnění tzv. vylučující klauzule ve vztahu k doplňkové ochraně (viz zejm. body 24-30 rozsudku krajského soudu). Náležitě přitom zohlednil všechny rozhodné skutečnosti. Nejvyšší správní soud proto považuje rozsudek krajského soudu za plně přezkoumatelný.

[13] Pokud jde o (ne)udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu, Nejvyšší správní soud připomíná, že zákonodárce zvolil kombinaci neurčitého právního pojmu („*případ hodný zvláštního zřetele*“) a správního uvážení („*azyl lze udělit*“). Výklad neurčitého právního pojmu a jeho aplikace na konkrétní skutkový stav jsou (na rozdíl od omezeného soudního přezkumu správního uvážení) plně přezkoumatelné soudem (viz rozsudek zdejšího soudu ze dne 28. 1. 2015, č. j. 1 Azs 200/2014 - 27, č. 3200/2015 Sb. NSS). Nejvyšší správní soud přitom již dříve ve své judikatuře vymezil situace, které lze považovat za případy zvláštního zřetele hodné – jedná se např. o osoby zvláště těžce postižené či nemocné nebo osoby přicházející z oblasti stížená humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory; tedy situace, na které sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty § 12 a 13 zákona o azylu, ale ve kterých by bylo přesto nehumánní azyl neposkytnout (viz také rozsudek zdejšího soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55).

[14] Naopak takovým případem Nejvyšší správní soud neshledal samu o sobě (tj. bez přistoupení dalších okolností zvláštního zřetele hodných) situaci, kdy cizinec žádal o mezinárodní ochranu z důvodu společného soužití se snoubenkou, která má desetiletou dceru (viz rozsudek ze dne 16. 2. 2005, č. j. 4 Azs 333/2004 - 69), nebo např. situaci, kdy cizinka žádala o udělení azylu z důvodu společného soužití s manželem – občanem Vietnamské socialistické republiky žijícím na území České republiky, který sám o azyl nepožádal (srov. rozsudek ze dne 8. 4. 2004, č. j. 4 Azs 47/2004 - 60). Sloučení rodiny, resp. zachování stávajících rodinných vazeb obecně nelze považovat za případ hodný zvláštního zřetele, pro který by mohl správní orgán humanitární

azyl udělit, nejsou-li dány další významné skutečnosti, které by jeho udělení opodstatňovaly (např. již zmíněná přírodní katastrofa či vážné tělesné postižení apod.).

[15] Stěžovatel v projednávané věci uvedl, že území České republiky nechce opustit, neboť zde má vybudované zázemí a chtěl by se po svém propuštění z výkonu trestu opět začlenit do společnosti. S ohledem na uvedené Nejvyšší správní soud konstatuje, že závěr žalovaného, jakož i krajského soudu plně odpovídá výše citované judikatuře; důvod pro udělení humanitárního azylu ve stěžovatelově případě dán nebyl.

[16] Nelze však nezmínit, že důvodem podání žádosti byla v případě stěžovatele snaha o legalizaci pobytu, jak konstatoval již žalovaný a následně také krajský soud. Stěžovatel totiž na území České republiky pobývá od roku 2004 – nejprve na základě povolení k dlouhodobému pobytu za účelem sloučení rodiny, poté na základě povolení k trvalému pobytu. O mezinárodní ochranu žádal až poté, co mu bylo povolení k trvalému pobytu zrušeno a co mu byl udělen výjezdní příkaz (žádost o mezinárodní ochranu podal jeden den před uplynutím doby platnosti výjezdního příkazu). Přestože případná prodleva mezi vstupem na území České republiky a podáním žádosti o mezinárodní ochranu nemusí svědčit o účelovosti podané žádosti, v případě stěžovatele nemá Nejvyšší správní soud pochyb o tom, že se o účelovou žádost jednalo. Ostatně jak již bylo uvedeno, stěžovatel sám uvedl, že o mezinárodní ochranu žádá z důvodu snahy o opětovné začlenění do společnosti poté, co byl podmíněně propuštěn z výkonu trestu. To je sice chvályhodné, avšak nikoli dostačující pro udělení mezinárodní ochrany – snaha o legalizaci pobytu důvod pro udělení mezinárodní ochrany nepředstavuje (viz rozsudky zdejšího soudu ze dne 19. 10. 2006, č. j. 7 Azs 234/2005 – 48, ze dne 12. 10. 2006, č. j. 6 Azs 297/2005 – 53, či ze dne 26. 9. 2006, č. j. 4 Azs 442/2005 - 43).

[17] Pokud jde o druhou nastíněnou otázku, tj. aplikaci tzv. vylučující či také exkluzivní klauzule, k tomu Nejvyšší správní soud poznamenává, že po prokázání důvodu uvedeného v § 15a zákona o azylu není žalovaný povinen zjišťovat případnou existenci důvodů pro udělení doplňkové ochrany. I kdyby totiž byla jejich existence prokázána, nelze žadateli doplňkovou ochranu udělit – viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 9. 2010, č. j. 4 Azs 60/2007 - 119, č. 2174/2011 Sb. NSS. Jakmile však správní orgán zjistí okolnosti nasvědčující možné aplikaci exkluzivní klauzule, je nutné, aby při pohovoru žadateli kladl otázky mající vztah jak k § 15a, tak i k § 14a zákona o azylu, což umožní komplexní posouzení žádosti a zabrání situacím, aby po případném zrušení rozhodnutí správního orgánu aplikujícího vylučující klauzuli bylo nutné začít řízení v podstatě od samého začátku (viz bod 19 ve spojení s bodem 23 citovaného usnesení rozšířeného senátu).

[18] V projednávané věci aplikoval žalovaný tzv. vylučující klauzuli podle § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu; dospěl tedy k závěru, že existuje *důvodné podezření, že se stěžovatel dopustil vážného zločinu*. Pojem vážný zločin je v tomto kontextu autonomním pojmem azylového práva, který musí být vykládán s přihlédnutím k významu, jaký mu přikládá směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (tzv. kvalifikační směrnice) a Úmluva o právním postavení uprchlíků (č. 208/1993 Sb.). Závěr o tom, že se stěžovatel dopustil vážného zločinu, a tudíž mu nelze udělit doplňkovou ochranu, proto nelze odůvodnit pouze s odkazem na skutečnost, že byl odsouzen za spáchání činu, jenž je ve vnitrostátním trestním právu kvalifikován jako zvlášť závažný zločin, nýbrž je vždy třeba posoudit individuální okolnosti případu; srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 2. 2017, č. j. 6 Azs 309/2016 - 28, č. 3546/2017 Sb. NSS. Ke shodnému závěru dospěl i Soudní dvůr Evropské unie, jenž v rozsudku ze dne 13. 9. 2018, *Abmed*, C-369/17, body 49 a 50, uvedl, že požadavek na úplné přezkoumání všech okolností individuálního případu je třeba vztáhnout též na rozhodnutí

pokračování

o vyloučení z doplňkové ochrany. Důkazní standard „*důvodné podezření*“ je přitom nižší než důkazní standard v trestních věcech (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2011, č. j. 4 Azs 60/2007 - 136).

[19] V projednávané věci žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl, že stěžovatel byl rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci ze dne 27. 7. 2016, č. j. 52 T 14/2015 - 8582, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 31. 5. 2017, č. j. 11 To 19/2017 - 9360, odsouzen k trestu odnětí svobody v délce 8 let, a to za spáchání zvláště závažného zločinu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 1, 2 písm. a), odst. 3 písm. c) trestního zákoníku. Výslovně přitom hodnotil individuální okolnosti páchané trestné činnosti stěžovatele – čin spáchal ve velkém rozsahu a jako člen organizované skupiny. Žalovaný také výslovně poukázal na vysokou míru společenské škodlivosti a závažnosti drogové kriminality, která má devastující účinky na psychické i fyzické zdraví uživatelů drog, ale také na celou společnost, neboť jde o velmi závažný sociálně patologický jev s negativními důsledky. Přestože byl stěžovateli uložen trest odnětí svobody na samé spodní hranici zákonné trestní sazby, ve smyslu zákona o azylu je nezbytné stěžovatelem spáchaný čin vnímat právě jako vážný zločin, pro který mu nelze doplňkovou ochranu udělit.

[20] Nejvyšší správní soud v tomto ohledu s žalovaným i krajským soudem souhlasí a konstatuje, že žalovaný ani krajský soud nehodnotili naplnění tzv. vylučující klauzule paušálně pouze s odkazem na rozsudky trestních soudů, ale zabývali se individuálními okolnostmi stěžovatelem páchané trestné činnosti. Jak již bylo uvedeno výše, žalovaný se na str. 8 a 9 napadeného rozhodnutí zabýval nejen povahou páchané trestné činnosti, ale i skutečností, že byl stěžovatel zapojen do organizované skupiny, a rozsahem, v jakém byla trestná činnost páchána. Stěžovatel nadto v kasační stížnosti neuvedl nic, v důsledku čehož by závěr krajského soudu, potažmo žalovaného nemohl obstát. Jeho námitka spočívala v paušálním tvrzení o tom, že „*otážka vážného zločinu nebyla dostatečně odůvodněna jak krajským soudem, tak správním orgánem.*“

[21] Nejvyšší správní soud tak uzavírá, že v případě napadeného rozsudku nebylo shledáno žádné zásadní pochybení krajského soudu. Ten se svým postupem neodchyluje od citované judikatury, která je jednotná a ustálená a poskytuje dostatečnou odpověď na námitky uplatněné v kasační stížnosti. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud neshledal žádného důvodu pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání a konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Nejvyšší správní soud ji proto shledal ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

[22] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s., z nichž vyplývá, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

P o u č e n í :

Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 18. února 2021

JUDr. Viktor Kučera
předseda senátu